

Nurmeksen kaupungin kanta Suomen valtion tarjoukseen Palokin vesivoimalaitoksen lunastamisesta

Kaupunginhallitus 19.10.2026 § 195
313/00.04.01/2026

Kaupunginjohtaja: Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan sisältyy hanke nimeltä ”Matkailu- ja luontohanke Palokin koskien patojen purku”. Palokin vesivoimalaitoksen omistaa Pohjois-Karjalan Sähkö Oy.

Valtioneuvoston kanslia on jättänyt 16.6.2026 päivitetyn tarjouksen Palokin vesivoimalaitoksen lunastamiseksi. Tarjous on toimitettu sekä Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:lle että osakkeenomistajille. Tarjouksen sisällön pääkohdat ovat (suorat lainaukset valtion tarjouksesta):

Valtion tarjous: Tytäryhtiömalli

- Vähimmäislunastushinta 40 milj. € (velaton arvo). Selvitysvaiheen jälkeen 2–3 puolueettoman pankkiiriliikkeen arvonmääritys perustuen vesivoimalan käypään arvoon (lunastushinta aina vähintään 40 milj. € arvonmäärityksestä riippumatta).
- Valtio maksaa heti kaupanteon yhteydessä 10 milj. € ennakkomaksun. Loput vähintään 30 milj. € valtio maksaa selvitysvaiheen päätyttyä.
- Yhtiöittämisen yhteydessä valtio saa 10 % omistusosuuden sekä hallituspaikan tytäryhtiöstä.
- PKS omistaa ja ajaa vesilaitoksen tuotantoa normaalisti selvitysvaiheen ajan. Selvitysvaiheen voitonjako tytäryhtiön omistusosuuksien suhteessa.
- Malli olisi PKS:lle todennäköisesti verotehokas (käyttöomaisuusosakkeiden myynti).
- Mikäli purku ei olisi toteutettavissa, PKS:lle jää 3 milj. € korvaus ennakkomaksusta.

Valtion vaihtoehtoinen tarjous: Suora kauppa

- Lunastushinta 30 milj. € edellyttäen, että kauppa toteutetaan v.2026 aikana.
- Tarjoaa PKS:lle nopean ratkaisun.
- Valtio tarjoaa vesivoimalaa vuokrattavaksi selvitysvaiheen ajaksi.
- Mallissa PKS joutuisi maksamaan myyntivoitosta veron.
- Mikäli purku ei olisi toteutettavissa, voimalaitos saattaa tulla myyntiin.

Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n hallitus on arvioinut Valtioneuvoston kanslian jättämää tarjousta ja yhtiön hallitus on ilmoittanut 16.6.2026 kantansa valtion tarjoukseen. Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n hallituksen kokonaisarvion mukaan tarjouksen hyväksyminen ei olisi vastuullista yhtiön, omistajien eikä maakunnan edun näkökulmasta.

Nurmeksen kaupunki on osakas Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:ssä 4,6 %:n omistusosuudella ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:ssä 9,74 %:n omistuksella. Kaupunki käyttää omistajavaltaansa omistusosuksiensa mukaisessa suhteessa yhtiökokouksissa.

Valtioneuvoston kanslian esittämässä Palokin vesivoimalaitoksen kaupassa olisi kyse liiketoimintakaupasta, jossa Palokin vesivoimalaitos vaihtaisi omistajaa. Palokin mahdollisessa kaupassa päätöksentekovalta on osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n hallituksella. Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallitus puolestaan päättää siitä, mikä on Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n näkemys Palokin vesivoimalaitokseen Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n suurimpana omistajana 54,2 % omistusosuudella.

Sekä Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n että Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallitukset tekevät päätöksensä itsenäisesti osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen sekä yhtiöiden edun mukaisesti. Nurmeksen kaupunki yksittäisenä osakkeenomistajana ei voi, eivätkä kaikki osakkeenomistajat yhdessäkään voi, tehdä yhtiöiden hallitusten toimivaltaan kuuluvia päätöksiä. Kunta voi ainoastaan esittää oman näkemyksensä ja suosituksensa siitä, miten kunnan käsityksen mukaan hallitusten olisi perusteltua toimia ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat.

Nurmeksen kaupungin edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti järjestettyihin Palokki-tilaisuuksiin. Tilaisuuksissa on esitetty Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n ja ulkopuolisten asiantuntijoiden arvioita Palokin arvonmäärittämisestä, Palokin merkityksestä Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n tuloksenteekokyvylle ja osingoille, energiamarkkinoista, sähkönhinnan kehityksestä, vesivoiman tulevaisuudesta, huoltovarmuudesta, kalatalousveloitteista ja uhanalaisten vaelluskalakantojen ekologisesta tilanteesta.

Nurmeksen kaupungille on päätöksenteon kannalta ratkaisevaa, että valtio pystyy osoittamaan Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:lle täysimääräiset ja tosiasialliset Palokki-kompensaatiot ja sitä kautta turvaamaan yhtiölle riittävän osingonmaksukyvyn myös tulevaisuudessa.

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää

1. että Suomen valtion jättämä tarjous tytäryhtiömallilla toteutettuna, ja vähintään 40 miljoonan euron lunastushinnalla on perusteltu ja hyväksyttävä;
2. esittää, että Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n hallitus arvioi valtion tarjouksen hyväksymistä myönteisesti;
3. katsoa, että Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n on Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n suurimpana osakkeenomistajana perusteltua tukea valtion tarjouksen hyväksymistä;

4. evästä Nurmeksen kaupungin mandaatilla toimivaa Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallituksen jäsentä huomioimaan kaupungin kannan asiassa.

Kaupunginhallitus:

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Jari Ruokolainen poistui kokouksesta esteellisenä (yhteisöjäävi).

Kaupunginhallituksen jäsen Jussi Hermaja (VAS) esitti, että asia jätetään pöydälle. Asia raukesi kannattamattomana.

Keskustelun yhteydessä kaupunginhallituksen jäsen Sari Sirkkiä (KESK), kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja Susanna Saaristo (PS) ja kaupunginhallituksen jäsen Jussi Hermaja (VAS) kannattivat kaupunginjohtaja Pasi Parkkisen esitystä.

Keskustelun yhteydessä kaupunginhallituksen jäsen Kari Piironen (KESK) teki esityksen, että

kaupunginhallitus päättää

1. että Suomen valtion jättämä tarjous tytäryhtiömallilla toteutettuna, ja vähintään 40 miljoonan euron lunastushinnalla ei ole riittävä;
2. esittää, että Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n hallitus suhtautuu valtion tarjoukseen kielteisesti;
3. katsoa, että Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n suurimpana osakkeenomistajana hylkää tarjouksen;
4. evästä Nurmeksen kaupungin edustajaa Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n yhtiökokouksen jäsentä huomioimaan kaupungin kannan asiassa.

Kaupunginhallituksen jäsen Anne Härkin (SDP) kannatti Kari Piironen (KESK) esitystä.

Koska oli tehty kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, asiasta tulee äänestää. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä siten, että kaupunginjohtajan ehdotuksen kannalla olevat äänestävät 'JAA' ja Kari Piironen esityksen kannalla olevat äänestävät 'EI'. Äänestystapa ja -järjestys hyväksyttiin.

Seuranneessa äänestyksessä annettiin kolme (3) JAA-ääntä:
Susanna Saaristo (PS),
Sari Sirkkiä (KESK),
Jussi Hermaja (VAS) ja

kolme (3) EI-ääntä:
Anu Lipponen (KESK) (pj),
Kari Piironen (KESK)
Anne Härkin (SDP).

Kuntalain (410/2015) 104 § (Äänestysmenettely) mukaan asioita koskevassa äänestyksessä äänten mennessä tasan päätökseksi

tulee ehdotus, jota puheenjohtaja on äänestänyt. Puheenjohtaja totesi Kari Piironen tekemän ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

Kaupunginhallituksen jäsenet Sari Sirkkiä (KESK) ja kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja Susanna Saaristo (PS) jättivät eriävän mielipiteen:

Kaupunginjohtajan tekemä päätösesitys oli valmisteltu hyvin ja luottamushenkilöt olivat saaneet kattavasti tietoa päätöksenteon tueksi. Valtion tarjous on vähintään 40 miljoonaa, tämä oli hyvä lähtösumma, josta neuvottelut olisi voitu aloittaa.

Kunnan omistajaohjaus PKS:n osalta on lain mukaista ja neuvottelujen aloittaminen olisi myös kuntalaisten edun mukaista. PKS ei voi yhtiönä päättää maakuntaan vaikuttavista suurista asioista, se on kuntien tehtävä.

Valtioneuvoston tarjouksesta kieltäytyminen on Nurmekselta lyhytnäköistä politiikkaa eikä edistä maakunnan tulevaisuutta, vaihtoehtojen energiamuotojen kehittämistä eikä mielikuvaa maakunnasta.

Palokki-prosessista pitää kaikkien osapuolien ottaa opiksi. Suuret päätökset on tehtävä rakentavan keskustelun periaatteilla ja avoimuutta noudattaen. Avoimuus ja neuvotteluosapuolien kunnioittaminen lisää uskottavuutta poliittisiin rakenteisiin, päätöksentekoon ja demokratiaan

Kaupunginhallituksen jäsen Jussi Hermaja (VAS) jätti eriävän mielipiteen:

Päätös hylätä valtion tarjous on häpeällinen ja vahingoittaa merkittävästi niin Nurmeksen kaupungin kuin koko Pohjois-Karjalan etuja kauas tulevaisuuteen.

Asiassa on kysymys siitä, miten Itä-Suomea kehitetään tulevaisuudessa: luontoarvot ja -matkailuelinkeinot edellä vai periferisena raaka-ainereservaatina.

Luontokato ja ilmastonmuutos vaativat välittömiä toimia. Palokin koskien vapauttaminen on aivan välttämätön toimi ja tulee joka tapauksessa tapahtumaan jos ei hyvällä, sitten myöhemmin vaikka pakotettuna.

Nurmes ja Pohjois-Karjala ampuvat itseään jalkaan, kun valtion rahakkaaseen tarjoukseen ei tartuta. Nurmeksen tärkeimmät edunvalvontatavoitteet asetetaan samalla suureen vaaraan.

Rautatieosuuksien parannushankkeet ja matkustajaliikenne Nurmekselta pohjoiseen, erityistaloudsalueideat, Pielisen vedenkorkeuden säännöstely ja sähkön kantaverkon parannus Itä-Suomessa voivat joutua vastatuuleen jos Palokin voimallat ei vapaaehtoisesti myydä.

Taimen ja järvilohi ovat Suomessa erittäin uhanalaisia ja äärimmäisen uhanalaisia lajeja. Palokin purkamisen kautta koskia ennallistamalla on aivan keskeinen osuus kalakantojen elivoimaisuuden varmistamisessa.

Päätös hylätä valtion jous Palokista vastoin kaikkea tutkimustietoa on strategisesti lyhytnäköinen, luontovihamielinen ja maakunnan talouden kannalta katastrofaalinen. Koskien ennallistamiseen on luvattu etukäteen miljoonia yksityistä rahaa ulkomaita myöten.

Jo tämän tulisi kertoa jokaiselle, että luonnolla on itseisarvo ja taloudellista arvostusta, mitä valitettavan monet päättäjät Nurmeksessa eivät yksinkertaisesti suostu tänäänäkään päivänä luontokadon ja ilmastonmuutoksen kiistattoman tieteellisen näytönkään edessä hyväksymään.